Į LAISVĘ

Nr. 9 — Kaina 20 kap.

LEIDŽIA LIETUVOS AKTYVISTŲ FRONTAS

1941. VII. 3. — Ketvirtadienis

Lietuvių tauta apsisprendusi

Šiandien laisva lietuvių tauta gali drąsiai pasauliui pareikšti, kad ji entuziastingai įsijungia į Naujosios Europos kūrimo faktą, kurį vykdo nacionalsocializmo įkvėpta ir Adolfo Hitlerio vadovaujama Didžiosios Vokietijos šaunioji armija. Lietuvių tauta tai drąsiai reiškia todėl, kad ji pati yra išgyvenusi tautinių jėgų partinėj kovoj skaldymo ir klaikios bolševikų okupacijos etapus. Bet ji tuose sukūriuose išliko, susicementavo, iš vidaus pribrendo tam vaidmeniui, kuris Naujosios Europos statyboj laisvai lietuvių tautai yra skirtas. Ir pasiryžo ne veltui, nes savo pasiryžimą pasirašė partizanų ir išlikusių korpuso karių krauju, kuris Lietuvos žemėje sumišęs, susiliejęs su narsaus vokiečių kario krauju, kalbėte kalba apie tuos glaudžius bičiulystės ryšius, kurie jungia mažąją lietuvių tautą su Didžiąja Vokietija.

Kritusiųjų karių krauju pasirašytas testamentas byloja, kad tik plieninės vokiečių armijos kolonos įstengė sugniuždyti ir nublokšti žydiškai bolševikinio imperializmo raudonuosius pulkus, prieš metus laiko atskyrusius lietuvių tautą nuo europinės vakarų kultūros ir laisvus lietuvių žmones pavertusius rusiškai žydiškos klikos tarnais. Jis rodo, kad lietuvių sukilėlių spontaniškai atliktas uždavinys yra dar per mažas, kad laisvos Lietuvos pulkai į Naujosios Europos kūrimą turi įsijungti konkrečiais žygiais, kaip į juos įsijungia suomių, rumunų, vengrų, italų, slovakų, kroatų, ispanų bei norvegų pulkai, sykiu su šauniomis vokiečių armijos kolonomis žygiuodami prieš bendrąjį europinės kultūros priešą, žydiškai rusiškąjį bolševizmą.

Iš kitos pusės, kritusiųjų testamentas, tas kolektyvinių kapų aktas, taip pat reiškia ir naujojo lietuvių tautos, įsijungiančios į Senosios Europos naujais pagrindais perorganizavimą, gyvenimo kryptį.

Visų tautos jėgų sutelkimas į vieną kūrybinį darbą, izoliavimas tų elementų, kurie nuodija lietuvių tautos gyvenimo pagrindus, tautos masių sutelkimas stambiems naujojo gyvenimo šuoliams

yra pagrindiniai uždaviniai, kuriems švari nuo žydiškųjų priemaišų, burliokiškų liekanų bei baudžiavinio palikimo ponijos lietuvių tauta entuziastingai ryžtasi.

Tautos moralinė vienybė, visų tautinių pastangų mobilizacija, kultūrinių ir ūkinių bei gamybinių jėgų glaudus derinimas yra to kelio gairės. Inteligentas ir prasčiokas, ūkininkas ir darbininkas, moksleivis ir tarnautojas, — visi įsijungia į vieningo, atkaklaus ir nepaliaunamo darbo bendruomenę. Ir įsijungia

ne pavieniui, ne atskiromis grupėmis ar srovėmis, ne atskiromis klasėmis bei gyventojų sluoksniais, bet visi vienas kitam padėdami, vienas kitą papildydami, vienas su kitu bendruoju kūrybos bei statybos darbu pasidalindami.

Lietuvių tauta tampa viena darbo bendruomene, vienu darniai veikiančiu organizmu, viena didinga is mostais besisukančia kūrybine jėga.

Vieneri nelaisvės metai ir tuo laiku išryškėję siekimai suardyti lietuvių tautos moralinę vienybę, žydiškai rusiškojo internacionalizmo vardan niveliuoti tautines pastangas, bendram suproletarinimui su'rikdyti kultūrines ir ūkines bei gamybines jėgas, — apskritai, sudarkyti lietuvių tautos egzistencijos pagrindus, — sukėlė lietuvių tautos dvasios gelmėse protestą ir visai natūralų pasipriešinimą. Dar daugiau, — visa tai buvo teikiama užmaskuotu būdu, dangstantis kilniausiais žmonijos šūkiais ir proklamuojant nepaprastų laimėjimų ir didžiųjų socialistinių statybų laikmečius. Todėl instinktyvi baimė dėl lietuvių tautos egzistencijos pagrindų ir pasipriešinimo reikalas vertė visus lietuvius atsigręžti į save, pradėti analizuoti lietuvių tautos pradus bei buities pagrindus ir ieškoti konkrečių apsaugos būdų. To įtakoje kilo visoje tautoje susirūpinimas visų tautinių pastangų mobilizacija, moralinės vienybės išlaikymu, kultūrinių ir ūkinių bei gamybinių jėgų išsaugojimu. Tame ateitimi susirūpinimo ženkle ir sykiu aktyvaus pasipriešinimo organizavimo darbe

lietuvių tauta susitelkė į vieną bendruomenę, susijungė, susicementavo į vieną visai naują politinę jėgą, analoginę Naujosios Europos kuriančiosioms jėgoms.

Šio visą lietuvių bendruomenę apėmusio judėjimo mintis nėra visiškai nauja. Jojo pradų, tiesa, nekonkretizuotų, neišryškėjusių, net kitokiais vardais ir kitokiomis sąvokomis vienokia ar kitokia forma besireiškiančių gausiai randame ypačiai antrajame Nepriklausomybės dešimtmetyje ir paskutiniaisiais metais prieš raudonąją okupaciją. Iš vienos pusės, visų nacionalinių jėgų sutelkimas, aiškus atsiribojimas nuo žydiškųjų bei panašių mažumų įtakų, visų lietuvių įjungimas į aktyvų, dinamišką, dideliais šuoliais kultūros bei ekonominės gerovės keliu žengiantį gyvenimą, o iš kitos pusės, aiškus užsienio politikos orientavimas didžiojo vakarų kaimyno link buvo to judėjimo gairės. Tai ypačiai sietina su prof. Aug. Voldemaro, vieno aktyviausių lietuvių, politine veikla. Ir tenka didžiai apgailestauti, kad šis lietuvis patriotas, plataus masto energingas vyras, šiuo metu asmeniškai negali įsijungti į mūsų krašto reikalų tvarkymą, kada jo politinis idealas daugiau ar mažiau yra realizavęsis. Dažnai esti tautoje žmonių, kurie pradžioje palieka nesuprasti ir jų veikla įvairiais būdais trikdoma, nors jie aiškiausiai netolimo tautos gyvenimo tiesas dėstytų. Pati tauta turi išgyventi, turi pereiti tą kartų kelią, kurio ji būtų galėjusi išvengti, jeigu būtų savo pranašų paklausiusi. Todėl ir lietuvių tauta, jeigu nebūtų pasirinkusi fatališko neutralumo kelio, o būtų, prof. Aug. Voldemaro nurodymu, derinusi savo užsienio politiką su Didžiąja Vokietija, dabar galėtų į kovą su bendruoju Europos kultūros priešu, Maskvos bolševizmu, išeiti ir kariškai, ir ekonomiškai stipri.

Šiandien mes nebesame neutralūs. Kritusių partizanų kraujas ir išlikusių korpuso karių atsukti durtuvai prieš suktą okupantų raudonąjį carą Staliną ir raudonarmiečius iškalbingai sako apie mūsų užimtą poziciją. Gi visame krašte entuziastingas išvaduotojų iš raudonojo teroro vokiečių karių sutikimas aiškiai kalba, kur lietuvių tautos masės yra pasukusios. Vieningas visų lietuvių susitelkimas į nepalaužiamą darbo bendruomenę vaizdžiai rodo tas politines tendencijas, kurių pasekmėje laisvoji lietuvių tauta entuziastingai įsijungia į Naujosios Europos kūrimo darbą.

Istorinio masto kautynės prie Baltstogės baigtos triuškinančiu laimėjimu

Paimta arba sunaikinta 5.774 tankai, 2.330 patrankų ir begalinis skaičius kulkosvaidžių. Iki šiol suskaičiuotų belaisvių yra daugiau kaip 160.000. Rusai neteko jau 4.725 lėktuvų

Fiurerio vyriausias štabas. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Rytuose veiksmai prieš sovietų karines pajėgas sparčiai žengia į priekį. Į pietus nuo Pripetės pelkių prie Zločovo įvyko šarvuočių mūšis, kuriame sunaikinta 100 sovietų šarvuočių. Prie Dubno mūsų rezervinės užpakalyje žygiuojančios divizijos susidūrė su sovietų šarvuočiais ir po dviejų dienų mūšio juos nugalėjo. 120 sovietų šarvuočių pateko į mūsų rankas. Didžioji dalis į rytus nuo Baltstogės apsuptos sovietų armijos vakar galutinai sunaikinta.

Paimtas nepaprastai didelis grobis. Į mūsų rankas pateko 100.000 belaisvių, 4.000 šarvuočių ir 3.000 patrankų.

Kaip jau pranešta, Ryga jau yra mūsų rankose. Taip pat vakar buvo paimta Vindava. Kartu su suomių kariuomene vakar mūsų dalys vidurinėje ir šiaurinėje Suomijoje peržengė Sovietų Rusijos sieną. Vokiečių karinės oro pajėgos taip pat ir vakar nuolat dalyvavo karo veiksmuose ir puolė priešo kariuomenės telkinius, šarvuočių junginius ir artilerijos baterijas. Į rytus nuo Lvovo, prie Minsko ir per Estiją besitraukiančias priešo kariuomenės dalis smarkiai puolė mūsų oro pajėgos ir padarė sunkių nuostolių. Priešo užnugaryje buvo naikinami transporto keliai ir sudaužytas vienas šarvuotis traukinys. Taip pat kovoje prieš beveik visiškai susilpnintas bolševikų oro pajėgas pasiekti nauji laimėjimai. Vengrų karinių pajėgų junginiai, žygiuodami nuo Karpatų kalnyno Galicijos kryptimi, prisidėjo prie planingo vokiečių puolimo. Kovoje prieš Didžiąją Britaniją povandeniniai laivai šiauriniame Atlante ir prie Vakarinės Afrikos nuskandino 7 priešo prekybos laivus, bendros 40.200 tonų talpos. Kiti priešo laivai buvo sužaloti artilerijos ugnimi. Prie Anglijos pakraščių Atlanto vandenyne kovos lėktuvai sunaikino tris prekybos laivus, bendros 11.500 tonų talpos ir sužalojo vieną didelį prekybos laivą. Kiti kovos lėktuvai praėjusią naktį apmėtė sunkiomis bombomis eilę uostų rytiniame, pietryčių ir pietvakarių Anglijos pakraščiuose. Prie Šiaurinės Afrikos pakraščių vokiečių ir italų kovos lėktuvai birželio 30 dieną nuskandino tris prekybinius laivus ir bombomis pataikė į vieną lengvą britų kreiserį ir du naikintojus. Jie sunaikino sandėlius ir privertė priešo zenitines baterijas nutilti. Naktį į liepos 1 dieną stambus vokiečių kovos lėktuvų junginys bombardavo britų atramos bazę Aleksandrijoje. Buvo sukelti gaisrai uoste ir kariniuose sandėliuose. Priešo mėginimai pulti okupuotąją sritį prie kanalo ir paskirų lėktuvų pasirodymas prie Hamburgo buvo atmušti ir priešui padaryti dideli nuostoliai. Naikintuvai ir zenitinė artilerija numušė penkis, laivyno artilerija — du, vienas sargybinis laivas — vieną priešo lėktuvą. Naktį zenitinė artilerija numušė dar du britų lėktuvus prie kanalo kranto. Karo veiksmų viršum Reicho teritorijos praėjusią naktį nebuvo. Kapitonas Balthazaras birželio 27 dieną pasiekė savo 39-jį ir 40-jį laimėjimą ore, vyresnysis leitenantas Leesmannas birželio 30 dieną pasiekė savo 21-jį ir 22-jį laimėjimą ore. Paimant Rygą nepaprasta drąsa pasižymėjo vieno pėstininko pulko vadas pulkininkas Laschas.

BERLYNAS. VII. 2. ELTA. Iš karinių šaltinių DNB gavo dėl šios dienos kariuomenės vadovybės pranešimo tokių paaiškinimų: Galicijos erdvėje vokiečių fronto pietinis sparnas nesulaikomai veržiasi į priekį. Ir rusų kariuomenės vadovybės pranešime dabar pripažįstama, kad ten jų kariuomenė traukiasi ir kad Lvovą teko apleisti. Tačiau tai nėra planingas Lvovo evakuavimas, kaip tikina sovietai. Vokiečių kariuomenė, nuolat stumdama sovietų kariuomenės dalis, išnaudoja sunkių kovų dėl Lvovo vaisius. Panaši padėtis yra ir toliau į šiaurę, Lucko srityje. Čia paskutinėmis dienomis buvo sulaikyta viena sovietų šarvuočių divizija, kurios žygiavimui sovietai skyrė daug vilčių. Po dvi dienas trukusių kovų ši sovietų šarvuočių divizija buvo be jokio išsigelbėjimo sunaikinta. Vokiečių judėjimas į Rytus ir šitoje į pietus nuo Pripetės pelkių esančioje erdvėje vis plečiasi.

Į šiaurę nuo Pripetės pelkių tebenaikinami apsupti sovietų kariuomenės daliniai.

Šiaurės fronte vokiečių kariuomenei plačiu frontu perėjus tarp Daugavpilio ir Rygos Dauguvos upę, tuo pačiu buvo nugalėta svarbiausia kliūtis, ir sąlygos vokiečių fronto šiaurės sparnui slinkti į priekį pagerėjo. Į pietus nuo Rygos įlankos, į vakarus nuo Rygos, dar tebėra apsuptos sovietų kariuomenės. Tačiau jai atkirstas bet koks galimumas paspruktі, nes jau ir Ventspilės uostas yra patekęs į vokiečių rankas. Tokiu būdu sovietų kariuomenė laivais gelbėtis negali. Vokiečių karo aviacija nuolat remia sausumos kariuomenės veiksmus ir tiek susilpnino sovietų oro pajėgas, kad jų pasipriešinimas ore žymiai sumažėjo. Vokiečių oro pajėgos viešpatauja oro erdvėje pasienyje ir siekia tolimas priešo kariuomenės judėjimo sritis. Vokiečių žygis Rytų fronte jau tiek paslinko į tolį, kad priešakinis karo laukas, kurį sudaro 1939-40 metais Sovietų Rusijos užimtos Lenkijos ir Baltijos sritys, jau yra vokiečių rankose. Dabar vokiečių puolimas perkeliamas į senąją Sovietų Sąjungos teritoriją. Vokiečiai turi pakankamai šviežios kariuomenės, tuo tarpu sovietai didžiuosiuose kruvinuose pasienio mūšiuose susilaukė sunkių nuostolių.

Iš Fiurerio vyriausiojo štabo. Vokiečių kariuomenės vyriausioji vadovybė praneša:

Vis labiau aiškėja, kad **naikinamosios kautynės į rytus nuo Baltstogės buvo pasaulinės istorijos masto nuosprendis.**

Sovietų armijose, kurios čia buvo paruoštos kaip kylys pulti iš užpakalio Vokietiją ir nunešti bolševizmo padegamąjį fakelą į Europą, prasidėjo neįsivaizduojamas chaosas. Gali dar praeiti ištisos savaitės, kol už mūsų drąsiai besiveržiančių į rytus kariuomenės dalinių fronto galima bus surinkti ir detalizuoti begalinį skaičių belaisvių, karo medžiagos ir kitokio grobio. Čia ir kituose fronto sektoriuose vykstančių kovų vaizdą galima susidaryti iš to, kad

nuo birželio 22 iki liepos 1 d. paimta arba sunaikinta 5.774 tankai, 2.330 patrankų ir zenitinių patrankų, 4 šarvuoti traukiniai ir begalinis kiekis kulkosvaidžių bei šautuvų. Rusų oro pajėgos tuo pat laikotarpiu neteko 4.725 lėktuvų;

tame skaičiuje — 392 oro kautynėse, 112 zenitinės artilerijos numuštų ir 3.221 sunaikintų žemėje.

Iki šiol suskaičiuotų belaisvių yra daugiau kaip 160.000.

Turint galvoje rusų gynybos atkaklumą ir stiprius mėginimus išsiveržti, priešo kruvinų nuostolių skaičius keleriopai praneša belaisvių skaičių. Mūsų pačių nuostoliai bendrai paėmus, tenka džiaugtis, yra menki.

Nepaprasto baisumo vaizdai Lvovo kalėjimuose

Žvėriškai nukankintų kalinių lavonų kalnai guli kalėjimų kiemuose ir kamerose

Berlynas. VII. 2. ELTA. Karo korespondentas Dr. Achim Holizas patiekia mums šitokių smulkmenų: „Mes esame išlaisvintame Lvove ir su viena komisija važiuojame į Brigitos kalėjimą. Mūsų vadovas yra vienas Reicho vokietis, George Neumannas iš Katovicų, kuris pats 14 dienų šiame pragare išsėdėjo ir už šp!onažą turėjo būti sušaudytas. Šeštadienį, birželio 28 d., jis su kitais buvo iš kalėjimo išlaisvintas. Jis parodė mums kraujo kamerą su jos žemyn einančiais laiptais. Kraujas laiptuose rodo, kad vargšės aukos jau čia buvo kankinamos. Po to mes nuėjome vienu niauriu koridoriumi, prie kurio prijungtos trys mažos kameros. Nė vienoje iš kamerų nėra kulkų žymių, bet kas čia matyti, pralenkia viską, ką iki šiol apie bolševizmą girdėjome.

Patalpoje yra per pėdos gylį kraujo. Žmogaus kūno gabalai mėtosi aplinkui.

Taip pat mėtosi drabužių skiautės ir kepurės. Peilių dūriais čia buvo nukankintos nelaimingos bolševikų kraujo troškulio aukos. Jos vėliau buvo įmestos į lavonų kamerą. Lavonų kvapas čia nustebina tiktai trumpą akimirką,

nes kalėjime visur lavonų kalnai.

Kitame, pagarsėjusio NKVD kalėjime, guli lavonų krūvos net kieme, Toliau prieangyje guli kalnas lavonų, kuriame yra 25 — 30 nužudytų vyrų ir moterų.

Moterys pusnuogės, nupiaustytomis krūtimis, visos baisiausiai sumuštos. Šiame kalėjime buvo kankinami 20.000 žmonių. Didžioji dalis čia buvo užmušta, likusioji dalis toliau išvežta.

Jų laukia toks pat likimas kitose bolševikų valstybės vietose. Suimti ir neišvengiamai nuteisti užteko vienos priežasties, kad žmogus nepriklausė bolševikams. Kitose kamerose mes radome drabužių skiautes tų žmonių, kurie čia buvo nuteisti. Jie turėjo nusirengti ir buvo sušaudomi ir apiplėšiami. Visų kamerų durys atviros, kiekvienoje kameroje guli užmuštieji. Prieš vokiečių atėjimą čia buvo išžudyti visi suimtieji".

Stalinas guodžiasi Churchillio ir Roosevelto pažadais

Stalino kalba, šiandien rytą pasakytoji per visas sovietų radijo stotis

HELSINKIS. VII. 3. ELTA. Padėtis rytų fronte Stalinui davė progos šiandien rytą pasakyti kalbą per visas sovietų radijo stotis, kurioje jis, iš vienos pusės, dalinai pripažino vokiečių armijos pasisekimą, iš kitos pusės, ragino bolševikus nenustoti nuotaikos, ir smarkiais grasinimais puolė bolševistinės sistemos priešus krašto viduje. Stalinas pareiškė, kad priešas slenka toliau ir kad Lietuva, Latvija ir kitos sritys jo jau pagrobtos. „Mūsų tėvynė, sako jis, yra didžiausiame pavojuje". Tai paaiškinama tuo, sako Stalinas, kad vokiečiai pradėjo karą palankiose aplinkybėse. Vokiečiai, esą, mobilizacijos srityje buvo nužengę toliau negu sovietų armija, tačiau Sovietų Sąjunga pasinaudojusi savo laiku sudarytu su Vokietija paktu. „Mes turėjome, pabrėžė Stalinas, pusantrų ramių metų mums pasiruošti. Tai buvo mums naudinga, o Vokietijai nuostolinga". Stalinas dar kartą pabrėžė, kad šis karas yra žūtbūtinis. Tačiau pasaulyje nėra nenugalimųjų armijų. Ir Napoleonas buvęs nugalėtas. Betgi, sako toliau Stalinas, pirmiausia yra reikalinga, kad būtų suprastas visas Tarybų Sąjungai gresiančio pavojaus didumas ir būtų padarytas galas dvejojimų pasireiškimams. Sovietų Sąjungoje nesą vietos nusiminėliams ir nedisciplinuotiems, o taip pat panikos kėlėjams. Panikos kėlėjams ir gandų skleidėjams turi būti suduotas negailestingas smūgis. Visi, kurie pakerta atsparumą, turi būti be atodairos atiduodami teisman. Priešui į rankas neturi patekti nei vienas garvežys, nei vienas kilogramas grūdų, aliejaus ar gabalas duonos. Bolševikai turi sudeginti miškus ir visa, kas galėtų būti naudinga priešui, sunaikinti. Baigdamas savo kalbą, Stalinas pasidžiaugė Churchillio Sovietų Sąjungai pažadėta pagalba, o taip pat ir Roosevelto pareiškimu, kuriame jis taip pat pasisakė norįs padėti Tarybų Sąjungai, ir sveikino tuo būdu susidariusį vienybės frontą.

Vokiečių evangelikų bažnyčios dvasinės tarybos telegrama Fiureriui

BERLYNAS. VII-2. ELTA. Vokiečių evangelikų bažnyčios dvasinė taryba pasiuntė Fiureriui tokio turinio telegramą: „Vokiečių evangelikų bažnyčios dvasiškoji taryba, pirmą kartą susirinkusi po to, kai buvo pradėta lemiamoji kova Rytuose, patikina Jus, mūsų Vade, šiomis patraukiančio sujudimo valandomis iš naujo visos Reicho evangeliškosios krikščionybės tvirta ištikimybe ir atsidavimu. Jūs pašalinot bolševikinį pavojų savame krašte ir dabar šaukiate mūsų bei kitas Europos tautas į lemiamą ginkluotą žygį prieš visuotinės tvarkos bei krikščioniškosios Vakarų kultūros mirtinį priešą. Vokiečių tauta ir drauge su ja visi jos krikščioniškieji nariai Jums dėkoja už šį Jūsų darbą. Kad britų politika dabar jau atvirai pasinaudoja bolševizmu, kaip pagelbininke prieš Reichą, galutinai įrodo, kad jai rūpi ne krikščionybė, bet tiktai vokiečių tautos sunaikinimas. Tepadeda Visagalis Dievas Jums ir mūsų tautai prieš dvigubą priešą pasiekti pergalę, kuriai turi būti skirti visi mūsų siekimai ir veiksmai. Vokiečių evangelikų bažnyčia šią valandą prisimena Baltijos evangelikų kankinius 1918 metais, ji prisimena neišreiškiamas kančias, kurias bolševizmas norėjo sukelti, kaip kad buvo sukėlęs jos galioje buvusioms tautoms, ir visoms kitoms tautoms. Visomis savo maldomis ji yra su Jumis ir su mūsų nepalyginamais kariais, kurie dabar galingais smūgiais pradėjo naikinti visų nelaimių židinį, kad visoje Europoje, Jums vadovaujant, susidarytų nauja tvarka ir būtų padarytas galas visam vidujiniam skaldymuisi, visokiam Švenčiausiojo dergimui, visokiam sąžinės laisvės paniekinimui". Telegramą pasirašė vyskupai Marahrensas, Schultzas ir Hymmenas.

Bezdžionių internacionalas

Pirmyn, bedieviai kruviniejį,
Bezdžionių armija, pirmyn,
Sukilkit drąsiai, fariziejai,
Žydelio Markso vedami.
Pasaulio sienas išvartysim
Raudonom savo uodegom,
Naujus kalėjimus statysim
Pagerbti laisvei paskubom.
Susipras darbininkai
Ir visa žmonija —
Nusiris komunizmo
Raudonoji galva.

Jei ilgai dar pasaulis ruskiams
Raudoną „rojų" kurti duos,
Visus nuo duonos ir nuo druskos
Raudonarmiečiai išvaduos.
Kad uždėt jungą, mes į liaudį
Kalbėjome žodžius gražius,
Kurie neklausė, — tuos sušaudėm
Arba uždėjom retežius.
Susipras darbininkai
Ir visa žmonija —
Nusiris komunizmo
Raudonoji galva.

Mes iš pasaulio darbininkų
Padarom darbo mašinas
Ir stachanoviškai įkinkę,
Kaip arklius varom per dienas.
Kiek daug raudonų fariziejų,
Kiek daug jų melo plepalų.
Šnipai, kaip šunės, sukinėjas
Kąst kiekvienam iš pasalų.
Susipras darbininkai
Ir visa žmonija —
Nusiris komunizmo
Raudonoji galva.

„Į Laisvę" Redakcija laikas nuo laiko dės šią naujausiąją lietuvių tautosaką, kurią taip pat ruošiamasi išleisti atskira knyga. Malonus savo skaitytojus, turinčius „tarybinės" tautosakos, negalištant prašome siųsti Redakcijai. Tuo reikalu šiame numery yra dedamas skelbimėlis.

Kai mes ėjom į Pakruojį

Kai mes ėjom į Pakruojį,
Radom antpetėlį,
Ir sustoję apraudojom
Mūsų kareivėlį.
Antpetėlis vidur kelio
Numestas gulėjo.
Tėviškėlė nuo Stalino
Daugel nukentėjo.
Baisūs kirviai nešėkynė
Tiek sausų medelių,
Kiek dekėstai komunistai
Jaunųjų brolelių...
Oi, neverkit tamsios girios,
Neraudokit, pievos:
Vėl žaliuosit, kaip žaliavę,
Vėl duos laisvę Dievas.
Išeis mūsų kareivėlis
Į kovą galingą;
Stosis mūsų Lietuvėlė
Laisva ir laiminga.

Pastaba. Užėjus raudoniesiems, į Pakruojo dvarą buvo atsivežtas Lietuvos karių dalinys. Ten, kaip ir visur kitur, mūsų kariui teko pergyventi raudonųjų niekšybes. Pirmiausia buvo sugriauta drausmė ir nuplėšti Lietuvos kario ženklai: antpečiai ir t. t. Pakruojo žmonės, giliai pergyvendami raudonųjų siautimą, apie Lietuvos kareivėlį pirmomis dienomis sudėjo šią dainą, kuri visą priespaudos laiką buvo pakruojiečių noriai dainuojama.

Kodėl atleistas gen. Wavellis iš Viduriniųjų Rytų vyr. karo pajėgų viršininko vietos

AMSTERDAMAS. VII. 2. ELTA. Anglų radijo pranešimu, Londono laikraščiai reiškia savo nusistebėjimą, kad generolas Wavellis yra atšauktas iš Viduriniųjų Rytų vyriausiojo karo pajėgų viršininko vietos. Tuo pat metu reiškiama nuomonė, kad vadovybė buvo pakeista, nes Wavellis po praėjusių metų karo žygio nuovargio pareikalavęs lengvesnės vietos.

„Times" rašo, kad Wavellio pakeitimas, paskiriant į jo vietą generolą Auchinlecką, britų visuomenėje sukėlęs nusistebėjimą. Tačiau, pastebi laikraštis, galimas dalykas, kad plačiajai visuomenei ne visos priežastys yra žinomos. Tuo pat metu laikraštis nurodo karo pajėgų Indijoje vadovybės svarbumą.

„Daily Telegraph" taip pat pabrėžia, kad Viduriniųjų Rytų karo pajėgų vadovybės pasikeitimas sukėlęs nusistebėjimą, tačiau čia pat priduria, jog esąs visiškai suprantamas noras apsaugoti labai išsemtas generolo Wavellio jėgas.

BERLYNAS. VII.2. ELTA. Generolo Wavellio ir Auchinlecko pakeitimas Reicho sostinės politiniuose sluoksniuose komentuojamas ramiai. Čia nurodoma, kad Wavellis, kuriam dabar pavesta Indija, jau neša ant savo pečių didelį sąrašą nesugebėjimų ir karinių klaidų. Čia taip pat atrodo neaišku, kokius Indijos metodus generolas Auchinleckas atsivežąs į Artimuosius Rytus. „Mes turime įspūdį, kad aklas buvo iškeistas į raišą", — buvo pareikšta šiandien Wilhelmstrassėje. Tokio pobūdžio personaliniai pakeitimai Berlyno politinius sluoksnius paliečia labai mažai, nes jie, kaip čia manoma, esmės nepaliečia. Jei generolas Wavellis, pareiškiama šiandien Wilhelmstrassėje, nori įkišti savo nagus į karinę mašiną Indijoje, tai iš vokiečių pusės į tai žiūrima optimistiškai.

Japonijos min. pirmininko pareiškimas

Tokio. VII. 2. ELTA. Pasaulio gaisras greit plečiasi ir niekas nežino, kada ir kur jis pasibaigs — pareiškė Japonijos ministeris pirmininkas Konoye per radiją pasakytoje kalboje. Bendroji padėtis pasaulyje, — tęsė toliau Konoye, — kasdien darosi painesnė. Tačiau kokie pakeitimai pasaulyje beįvyktų, Japonija turi žengti jai privalomu savu keliu. Japonų tautoje neturi būti nuomonės, kad dabar turi būti daroma viena ar kita, kadangi kitos tautos taip darančios. Šioje pasaulio padėtyje Japonija turi pasitikėti vien tiktai savo pačios jėgomis. Dėl to tautos vienybė ir visų jos pajėgų mobilizavimas šiandien yra labiausiai reikalingas, negu bet kada iki šiol. Konfliktas su Kinija trunka jau penkerius metus ir jis suprantąs, kad dėl to tautoje esąs nepasitenkinimas. Konoye pareiškė abejojąs, kad kitos tautos galėtų penkerius metus gyventi tokiose aplinkybėse, kaip kad gyvena japonų tauta. Kai apie tai pagalvojama, — tęsė jis toliau, — yra jaučiama, kad didžioji Japonija esanti Dievo žemė. Savaime suprantama, kad jis norįs daryti viską vyriausybės organams paskatinti prie didžiausio aktyvumo, kad nepasitenkinimas ir blogos nuotaikos tautoje būtų sušvelnintos. Tačiau jis drauge tiki, kad ir pati tauta save kontroliuos. Dabartinėje pasaulio padėtyje dažnai yra ne sunku atgabenti į Japoniją prekes, kurios turėtų būti įvežamos. Tam tikros valstybės savo gaminių neparduoda, net už juos užmokant. Taigi, japonų tauta turinti būti pasirengusi pakęsti įvairių reikmenų nepriteklių. Todėl bet kuriomis aplinkybėmis reikia imtis priemonių ir ieškoti kelių Rytų Azijai pačiai save aprūpinti.

PASIŽYMĖJUSI PULK. LEIT. MOELDERSO ESKADRILĖ

BERLYNAS. VII. 3. ELTA. DNB praneša, kad žinomo vokiečių lakūno pulkininko leitenanto Moelderso vadovaujamoji eskadrilė paskutiniomis keturiomis dienomis numušė 190 sovietų lėktuvų. Šiame skaičiuje buvo 177 bombonešiai, 12 naikintuvų ir 1 žvalgybos lėktuvas. Per tą patį laiką savo ginklais iš lėktuvo eskadrilė sunaikino ant žemės 150 sovietų mašinų ir didelį skaičių apgadino. Šiuo savo žygiu eskadrilė nepaprastai padėjo priešakiniams vokiečių tankams ir kariuomenės voroms neklūdomai išvystyti savo veikimą. Daugelyje atsitikimų sovietų lėktuvai dar savo teritorijoje buvo priversti išmesti bombas, pagaliau ir patys krisdami, sukėlė didelę paniką sovietų kariuomenės tarpe.

Jos daliniai buvo išardyti pirmą dieną, vokiečių eskadrilė į šiaurę nuo Lietuvos Brastos numušė 35 Martino tipo bombonešius. Iš visos rusų eskadrilės čia išliko tik 4 mašinos. Tą pat dieną popiet ties Terespoliu buvo sunaikinta visa devynių sovietų lėktuvų eskadrilė. Sekančią dieną ši vokiečių eskadrilė sunaikino 15 sovietų mašinų, kurios bandė pulti vokiečių tankus. Eskadrilės vadas pulkininkas leitenantas Moeldersas nuo karo pradžios iki šiol numušė 82 lėktuvus, neskaitant tų 14, kuriuos jis numušė Ispanijoje.

Ūkininkams žinotina

Maisto produktai gali būti vežami parduoti į Kauną kaip senaisiais laikais. Jokių trukdymų nėra. Keliai produktus į miestą vežantiems laisvi.

Ryga džiaugsmingai sutiko vokiečių karius

Kaip pirmieji vokiečių daliniai įsiveržė į miestą

Berlynas. VII. 2. ELTA. Apie Rygos paėmimą ir vokiečių kariuomenės sutikimą iš latvių gyventojų pusės DNB gavo įdomų vieno karo dalyvio pranešimą. Kelis kilometrus į pietus nuo Rygos vokiečių kariuomenė pasirengė Rygos paėmimui. Vienas pionierių pulko batalionas buvo valtimis perkeltas per Dauguvą. Priešo nepastebėtiems vokiečių kariams pavyko pasiekti miesto krantą. Tuo pat metu vokiečių artilerija pradėjo smarkiai šaudyti į bolševikų pozicijas. Po to vokiečių kareiviai iš lėto ėmė žygiuoti į miestą. Apkasuose ir prie pabūklų įtvirtinimų buvo rasta daug užmuštų bolševikų. Čia, netoli stoties, vokiečių kariuomenė susitiko su pirmaisiais latviais, kurie jiems papasakojo, kad bolševikai naktį pasitraukė iš Rygos rytų kryptimi. Pasigirdo varpų skambėjimas ir jų garso lydima vokiečių kariuomenė apie 10 val. įžygiavo į miestą. Latvijos sostinės gyventojai pasipuošė išeiginiais drabužiais, o daugumas miesto namų jau buvo papuošta latvių tautinėmis vėliavomis. Vokiečių kareiviai vos galėjo slinkti gatvėmis į priekį, nes jų vežimus apspito gyventojai su gėlėmis ir įvairiomis dovanomis. Mergaitės ir moterys paduodavo kareiviams pomidorus, agurkus, sumuštinius, alų ir cigaretes. Iš visų pusių girdėjosi plojimai, šūksniai Hitlerio garbei ir valiavimai. Į pravažiuojančius vokiečių karių autovežimius šoka vyrai ir bučiuoja vokiečių karius. Daugelyje Rygos aikščių susirinko latviai dainuoti savo tautinių dainų. Gyventojų tarpe viešpatauja neapsakomai iškilminga džiaugsmo nuotaika.

Berlynas. VII. 2. ELTA. Vokiečių kariuomenė, kuri paėmė Liepoją, kaip praneša DNB, per pirmas šešias karo žygio prieš bolševikus dienas sunaikino 450 šarvuočių, 90 patrankų ir daugiau kaip 40 lėktuvų. Dalis jų buvo paimta, kaip grobis. Vienas sovietų šarvuočių pulkas vidutiniškai turi 70 — 80 šarvuočių. Tuo būdu vien tik šitoje srityje buvo sunaikintos kelios bolševikų šarvuotosios divizijos.

Anglai pasiūlę Sovietų Sąjungai pasidalinti Iraną

NEW YORKAS. VII-2. ELTA. Associated Press agentūra praneša, kad Ankaros diplomatiniuose sluoksniuose patyrusi, jog anglai pasiūlė Sovietų Sąjungai pasidalinti Iraną į anglų ir sovietų interesų sferas. Anglams turėtų būti leista kariuomenę nuo Indijos šiaurės vakarų sienos perveržti į Iraną.

ISTANBULAS. VII-2. ELTA. Iš Irako pranešama, kad anglai į savo bazes prie Persijos įlankos — Koweitą ir Bahreiną — gabena laivyno pastiprinimą. Į Koweitą sutraukta kariuomenė. Informuotuose sluoksniuose laikoma galima, kad britai pradės karo veiksmus užimti Irano žibalo uostui Abadanui.

KOVOS SIRIJOJE ARTINASI PRIE LEMIAMO GALO

VICHY. VII-2. ELTA. Dėl padėties Sirijoje šiandien prancūzų kariniuose sluoksniuose pareiškiama, kad pastebima, jog britai keičia savo strateginius planus. Gaunamas įspūdis, kad kovos Sirijoje artinasi prie lemiamo galo. Dėl Beiruto puolimo iš oro praėjusią naktį kalbama, kad labai daug bombų — padegamųjų ir sprogstamųjų — buvo numesta į visas miesto dalis. Tikslesnių žinių apie padarytus nuostolius ir aukas dar neturima.

Paryžius, VII. 3. E. Į Paryžių iš Vichio atvyko teisingumo ministeris Barthelemy. Jis čia išbus keletą dienų ir susipažins su einamaisiais savo srities įstaigų darbais.

Prieš metus

„Lietuvos Aido" 1940 m. liepos trečios dienos numeryje bolševikai atsispausdindami neigė šiuos gandus ir „nesąmones".

1) Ūkininkui — „atims tavo žemę". 2) Darbininkui — „Tu valgysi iš bendro katilo ir miegosi bendroje patalpose". 3) Tarnautojui — „Tai, ką tu sutaupysi, nuo tavęs atims". 4) Lietuviui — „Atims tavo nepriklausomybę". 5) Tėvynės mylėtojui — „Iš tavęs atims kalbą, raštą, lietuvišką mintį". 6) Kariui — „Tave išsius tarnauti į Mongoliją ir Mandžiūriją". 7) Moteriai — „Nuo tavęs atims vaikus, tautinį drabužį ir charakterį". 8) Taupytojui — „Kas iš to, kad Tu taupai, jei pinigų vertę panaikins". 9) Pirkliui ir pramonininkui — „Ar verta tau kas nors dabar dirbti ir kombinuoti, o ypač ką turi parduoti, nes išvarys gatvės valyti, viską atims". 10) Vaikui — „Tave atims nuo mamos ir tėvo". 11) Tikinčiajam — „Tavo bažnyčioje gyvulius skers, o už pamaldų gatvėmis varinės, kiš į kalėjimą".

Iš tikrųjų, gandai nebuvo vykę: jie toli gražu nenumatė visos bolševikiškos tikrovės.

Politiniai kaliniai, dingusieji ir deportuotieji

Išvežtųjų į TSRS ir dingusių politinių kalinių gelbėjimo sekcijoje Kaune šiandien priešpiet buvo įregistruota: deportuotųjų — 2.632 asmens, politinių kalinių, apie kuriuos turima žinių (išėję iš kalėjimų) — 372 asm., dingusių politinių kalinių, apie kuriuos kol kas neturima žinių — 474 asm. Į tuos skaičius įeina ne vien Kaune, bet ir provincijos kalėjimuose sėdėję kaliniai. Įregistruotųjų skaičiai kasdien auga.

LIETUVOJE IR ESTIJOJE DINGO 583 KATALIKŲ DVASININKAI

BERLYNAS. VII-2. ELTA. Gautomis iki šiol iš Baltijos valstybių žiniomis, patiektomis Vokietijos katalikų vyskupams Lietuvos ir Estijos dvasininkijos atstovų, dingusių katalikų dvasininkų skaičius šiose abiejose šalyse padidėjo nuo 350 iki 583. Apie jų likimą renkamos žinios, tačiau tai galima padaryti tik vokiečių kariuomenės okupuotose srityse. Sovietai irgi patvirtino, kad sušaudyta 17 katalikų kunigų. Vietų, kur jie palaidoti, tuo tarpu dar ieškoma.

Prie Alytaus apsuptiems bolševikų daliniams nepavyko prasimušti

Prie Kauno ir Vilniaus buvo smarkiai sumuštos stiprios rusų jėgos

Berlynas, VII. 2. ELTA. Visi pietinėje Lietuvoje apsuptų sovietų junginių mėginimai šarvuočiais ir sunkiaisiais ginklais prasimušti, buvo su dideliais nuostoliais sovietams atmušti. Sumuštos dalys pasitraukė į mišką. Jų apleistos Alytaus apylinkėje pozicijos vaizdas rodo, kad čia vyko atkaklios kautynės. Iš abiejų pusių vieškelio miškas yra išdegęs, apkasai išrausti granatų ir bombų. Aplinkui mėtosi šimtai sudegusių, sudaužytų ir išsprogdintų šarvuočių, traktorių, sunkvežimių ir municijos vežimų. Prie kelio milžiniška daugybė municijos ir numestų ginklų, taip pat žmonių ir gyvulių lavonų.

Berlynas, VII. 2. ELTA. Vokiečių kariuomenė per kovas prie Kauno ir į rytus nuo buv. Lietuvos sostinės visiškai sumušė stiprias Sovietų Rusijos pajėgas ir paėmė visa sovietų divizijų aprangą ir ginklus. Į vokiečių kariuomenės rankas pateko 49 tankai, 256 patrankos, 28 zenitinės patrankos ir 81 prieštankinė patranka. Be to vokiečiams atiteko nesuskaičiuotas kiekis rankinių ginklų ir 510 kulkosvaidžių.

Spauda apie didžiuosius įvykius

Vokiečių spauda, šalia pranešimų iš frontų ir didžiulių vokiečių armijos laimėjimų Rytuose, taip pat gana gausiai informuoja apie kitus svarbius pasaulinius įvykius, nurodydama, kad Rooseveltas bolševikams realią paramą kol kas pasiūlęs tiktai batais ir kojinėmis, kad Stokholme, Švedijos — vienintelės Europos valstybės, kur komunistų partija nėra uždrausta ir leidžia savo dienraštį „Ny Dag" sostinėj, buriasi įvairūs komunistai pabėgėliai ir stiprina savo veiklą etc.

„Deutsche Allgemeine Zeitung", pvz., spausdina paties Churchilio žodžius, parašytus apie save, kaip jis anksčiau projektavo sunaikinti tą patį bolševizmą, su kuriuo dabar suėjo į sąjungą, „Koenigsberger Allgemeine Zeitung" iškelia raudonųjų viešpatavimo žiaurumus Rygoje, kur už sunešiotų batų porą tekę mokėti net 80 rublių, kiti — plačiai komentuoja kvietimąsi į pagalbą pravoslavus Maskvoje, kad melstų Dievą, jog būtų išgelbėtas raudonųjų viešpatavimas ir įsakymą skambinti visais cerkvių varpais, olandų karalienės Vilhelminos simpatijos pareiškimus Maskvai, lenkų gen. Sikorskio patikinimą, kad „dėl tarptautinių įvykių tolimesnės eigos tarp lenkų ir sovietų nesantaika yra dabar išnykusi", švedų spaudos komentarus apie 17.000 iš Lietuvos išvežtų inteligentų ir „liaudies priešų" etc.

Laikraščiuose taip pat apstu nuotraukų iš kautynių Lietuvoje, raudonųjų žiaurumų etc.

AMERIKIEČIAI KARO NENORI

NEW YORKAS. VII-2. ELTA. „Associated Press" žiniomis iš Vašingtono, respublikonų atstovas Hamiltonas Fishas pranešė galutinius rezultatus apie jo rinkimų apygardoje pravestą anketą dėl Jungtinių Valstybių įstojimo į karą. Iš 100.000 užklaustų rinkėjų 27.423 asmenys pasisakė prieš ir 2.038 asmenys pasisakė už Jungtinių Valstybių įstojimą į karą.

Svarbios informacinės žinios

PRANEŠIMAS ŪKININKAMS DĖL TABAKO AUGINIMO

Tabako Trestas praneša visiems tabako augintojams, kad jų užaugintas tabakas bus tikrai nupirktas. Nauja Tresto vadovybė stengsis, kad ūkininkai, augindami Lietuvoje tabaką, turėtų tinkamą pelną. Todėl kviečiame ūkininkus rūpestingai prižiūrėti tabaką, kad jis duotų kuo didžiausią derlių.

Be to pranešame, kad Tresto žinioje dar yra daug išaugintos rasodos, kurią reikėtų tuojau sodinti. Rasodos gali gauti visi ūkininkai, kurie nori tabaką auginti pramonei arba tik savo reikalams. Rasodos yra Kaune, jos dar, tur būt, yra palikę Panevėžy ir Marijampolėje. Už rasodą skaitoma 30 kap. už kapą. Tiems ūkininkams, kurie augins tabaką pramonės reikalams, už rasodą dabar pinigai nebus imami; jiems bus atskaityta mokant už tabaką. Pramonei tabaką galima auginti nemažesniais plotais kaip 5 arai.

Norint gauti rasodos iš Kauno, reikia kreiptis į Tabako Trestą, kuris dabar yra Br. Saliamonų tabako ir papirosų fabrike (Kova), Kaune, Ožeškienės g. Nr. 14. Kas norės gauti rasodos Panevėžy ar Marijampolėje, turi kreiptis į vietos apskričių agronomus, kurių globai pavesta ten esanti rasoda.

Pasiskubinkite rasodą pasiimti.

Tabako Trestas

REIKALINGI TRYS VERTĖJAI,

gerai moką rusų ir vidutiniškai vokiečių kalbą. Kreiptis — Feldzeustab, Kaunas, Gedimino 38-a, III aukštas.

REIKALINGI LIETUVIAI SPECIALISTAI

dirbtuvėms: *skėčių, kepurių* ir *skrybėlių, basoninių dirbinių* ir *baltinių* ir kosmetikos laboratorijai *chemikas* farmacininkas.

Kreiptis į „Paramos" kontorą Karmelitų g. 22.

K. V. B. „Parama"

LEIDIMAI GINKLUI LAIKYTI NEDUODAMI

Visiems piliečiams pranešama, kad ginklui laikyti leidimai neduodami. Tais reikalais piliečiai prašomi į jokias įstaigas nesikreipti.

DIPLOMINIŲ PROJEKTŲ GYNIMAS

Šeštadienį, liepos mėn. 5 d. 9 val. Pirmųjų Universiteto Rūmų Didžiojoje salėje įvyks Statybos f-tą baigusių studentų diplominių projektų gynimas:

1. Dabrila Jeronimas-Vytautas— Užtvanka ant Minijos; 2. Pekarskis Domas — Auto garažas Vilniuje; 3. Gimbutas Jurgis — Centriniai Politechnikos Rūmai Kaune; 4. Dargis Viktoras — Autostrados gelžbetoninis viadukas ties Rumšiškėmis; 5. Okunis Jurgis — Kauno Aerostoties keleiviniai Rūmai; 6. Bulota Aleksandras — Autostrados pradžia Vilniuje; 7. Petrelevičius Aleksandras — Gelžbetoninis tiltas per Ventą ties Kalnėnais; 8. Laurinskis Stasys — Gelžbetoninis tiltas per Turniškių jėgainės užtvanką; 9. Bučas Kazimieras — Operos Rūmai Vilniuje.

Įėjimas laisvas.

VISIEMS STATYBŲ UŽSAKYTOJAMS

Prašome tuojau pranešti, kurie iš užsakytų statybos darbų numatomi sustabdyti ir kurie reikalingi toliau vykdyti. Kartu prašoma pažymėti pageidaujamą darbų užbaigimo terminą.

POLITINIŲ KALINIŲ DĖMESIUI

Raudonojo Kryžiaus politiniams kaliniams globoti Komitetas organizuoja vasarvietėje poilsį.

Politiniai kaliniai, norintieji vasarvietėje pasilsėti ir pataisyti savo pairusią sveikatą, prašomi užsiregistruoti Raudonojo Kryžiaus politiniams kaliniams globoti Komitete, Kaunas, Kęstučio gatvė Nr. 7a, kasdien 10 val. — 12 val. ir 16 val. — 18 val.

Raudonojo Kryžiaus politiniams kaliniams globoti Komitetas

KARO AVIACIJOS DIRBTUVIŲ DARBININKAMS

Buvusių karo aviacijos dirbtuvių meisteriai bei kvalifikuoti darbininkai darbo gavimo reikalu prašomi 1941 m. liepos mėn. 4 d. 9 val. registruotis Kęstučio g. Nr. 43, buv. Bako namuose.

„MAISTO" TRESTO PRANEŠIMAS

„Maisto" Trestas praneša visų savo fabrikų, skerdyklų ir kitų įmonių direktoriams, vedėjams ir tarnautojams, kad jie privalo eiti savo pareigas. Kur nėra direktorių ar vedėjų, jų pareigas eina jų padėjėjai, nesant pastarųjų — vyresn. buhhalteriai ir taip toliau pagal vyresniškumą.

„Maisto" skerdyklos ir įmonės privalo stengtis susisiekti su savo fabrikais, o pastarieji — su trestu ir suteikti žinių apie įmonių stovį ir esamas produktų atsargas.

Mėsos produktai iki atskiro parėdymo turi būti pardavinėjami tomis kainomis, kurios buvo iki birželio mėn. 22 d. Fabrikai privalo tuojaus pagal galimumą organizuoti gyvulių supirkimą ir dėti pastangas aprūpinti gyventojus mėsos produktais, dėl normų ir tvarkos susitarus su vietos valdžia.

„Maistas"

IEŠKOMI VERTĖJAI

Vertėjai, moką rusų ir vokiečių kalbas, prašomi asmeniškai kreiptis į Orts-Komendantur, Savanorių prospektas Nr. 2.

CUKRAUS TRESTAS (BUV. LIETUVOS CUKRUS)

laikinai iš savo patalpų L. Sapiegos 4a persikėlė į Laisvės Alėją Nr. 19 II aukšt. (kieme).

Telefonai naujoje vietoje šie:

Tvarkytojas	—	27606
Buhalterija	—	26968
Sekretorius	—	28532
Agronomas	—	28651

Senaisiais telefonais buvusiose patalpose su Cukraus Trestu tuo tarpu susisiekti negalima.

Cukraus Tresto Tvarkytojas

KAUNO MIESTO IR APSKR. DERMATO — VENEROLOGO PRANEŠIMAS

Visi piliečiai, sergą venerinėmis ligomis arba nutraukę veneros ligų gydymą, privalo kuo skubiausiai atvykti į artimiausią venerinių ligų ambulatoriją ar dispanserį gydytis.

Ligonių pavardės laikomos griežčiausioj paslapty. Tačiau kas nesigydo, blogai gydosi ar užkrečia kitus — tiems taikomos įstatymo kovos su venerinėmis ligomis numatytos griežtos bausmės.

Kauno m. ir apskr. Dermato—Venerologas

VALSTYBĖS LOTERIJOS BILIETŲ PLATINTOJAI —

kolektoriai už paimtus kreditan XVIII ir XIX-osios loterijos I-sios klasės bilietus privalo neatidėliodami atsiskaityti.

Loterijos Valdyba

ATVYKSTANČIŲJŲ IŠ PROVINCIJOS DĖMESIUI

Dienraščio „Į Laisvę" redakcija prašo atvykstančius iš provincijos užeiti painformuoti apie savo kraštą. Korespondencijos ir informacijos priimamos Duonelaičio g. 24. telef. 21414.

KAUNO VIDURINĖS MOKYKLOS SUAUGUSIEMS VII S IR VIII S KLASIŲ MOKINIŲ ŽINIAI

Likę neišlaikyti baigiamieji egzaminai vyks š. m. liepos mėn. 4 ir 5 d. nuo 17 val. Miško g-vėje Nr. 1, III aukšte.

Kaip kazokų pulkas ėjo į baisią mirtį

BERLYNAS. VII-2. ELTA. Vokiečių karo korespondentas Harry Grocnertas aprašo nepaprastai atkaklią kovą su vienu kazokų pulku. Pranešime sakoma: Su laukiniu riksmu lėkė priešai prie kelio ir miesto. Tai ne vienas kitas eskadronas, bet visas pilnas sovietų kazokų pulkas, kuris artinasi prie puolamo pulko su riksmu, mosuodamas kardais, kaip viesulas, sukeldamas juodą dulkių debesį, lyg pasiutusių raitelių virtinė. Ir greta šitos laukinės gaujos puola bolševikų pėstininkai su ištiestais šautuvais. Šis puolimas teikė šiurpų vaizdą. Pirmiausia jie įsiveržia į miestelį. Tačiau iš ten jie traukiasi su sukruvintomis galvomis. Praėjus trumpam laikui, iš kaimo vėl lekia nesuskaitomi raiteliai į kelią. Apie 400 kazokų po to risčia joja į pakilesnę vietą ir su laukiniais šauksmais puola pilkai žalsva uniforma dėvinčius vyrus. Šie paskutinieji ramiai stovi už savo šautuvų ir kulkosvaidžių, ir puolimui atremti patranka laukia savo aukų. Kada kazokai prijojo iki 200 metrų atstumo, paleidžiama ugnis. Patranka mėto sprogstamas granatas į prijojusių kazokų eiles. Žmonės krenta krūvomis. Į tas krūvas tebekrenta granatos. Kazokai puola šaudančius pėstininkus, tačiau draskomi į kruvinus gabalus jie sugniūžta prie plieninio volo. Šiurpus vaizdas po tų žudynių. Žmonių ir arklių lavonai guli ištisomis krūvomis. Vienas sovietų raitelių pulkas žuvo, visiškai išnaikintas. Tik nedaugelis kazokų išsigelbsti ir keliauja į nelaisvę.

PRADĖS PALEISTI PRANCŪZŲ BELAISVIUS

Paryžius, VII. 3. ELTA. Vokietijos ambasados Paryžiuje pranešimu, Prancūzijos ambasadorius Scapini paskelbė, kad artimiausiu laiku iš nelaisvės vėl bus paleista nelaisvėje esančių karių. Pirmoje eilėje bus paleisti tie kariai, kurie priklausė Prancūzijos metropolijos kariuomenei ir dabar yra Prancūzijos teritorijoje. Toliau bus paleisti tie atsargos karininkai, kurie dalyvavo 1914—1918 m. kare. Pagaliau, bus paleisti tie belaisviai, kurie yra gimę iki 1900 m. sausio 1 d., išskyrus profesinius karius. Bus paleista taip pat apie tūkstantis buvusių pašto tarnautojų. Ambasadorius Scapini dabar išvyko į Vichį padaryti pranešimą maršalui Petainui. Grįžęs į Paryžių jis netrukus vyks į Berlyną ir Karaliaučių.

Roma, VII. 3. E. Antradienį prieš piet Mussolinis priėmė kovai prieš Rusiją skirtų Italijos kariuomenės dalinių paradą. Šalia Dučės parado metu stovėjo ir Vokietijos karo atašė generolas leitenantas von Rintelenas. Paradui pasibaigus Dučė pasakė kalbą, kurioje įprasmino ašies valstybių kovą prieš bolševizmą.

Paryžius, VII. 3. E. Iki birželio 30 d. darbams Vokietijoje buvo įpareigoti 62.000 Prancūzijos darbininkų. Pagal darbo sutartis, jie turės dirbti Vokietijoje šešis mėnesius, tačiau darbo laikas gali būti prailgintas.

Rusų pralaimėjimas prie Balstogės prašoko vokiečių tautos laukimą

BERLYNAS. VII. 3. ELTA. Katastrofinis raudonosios armijos pralaimėjimas į rytus nuo Baltstogės prašoko vokiečių tautos laukimą. Visoje vokiečių spaudoje šia proga aptariamas šis įvykis kaip „pasaulinio masto sprendimas".

„Voelkischer Beobachter" rašo, kad Kremliui teko pažinti epochinę reikšmę kovų, kurioms sovietų kariuomenė iššaukė vokiečių karo jėgas. Rytuose viena prieš kitą atsistojo ne senos formacijos militarinių valstybių jėgos. Čia susitelkusios karinės vėliavos kartu su ginklais atstovavo ir jųjų pasaulėžiūrų teisę į gyvenimą. Kas čia dabar sugniužo, tas jau ant visados savo rolę yra suvaidinęs. Vokiečių gynymosi žygis ne tik suardė žydų planus įsiviešpatauti pasaulyje, bet ir graso tai žydų griaunančiai veiklai suduoti mirtiną smūgį. Sovietų armija todėl verčiama kovoti dėl bolševizmo gyvybės. Tuo paaiškinamas ir tas atkaklumas, kuriuo visame fronte spiriasi jų kariuomenė ir kuriuo karinė ir politinė sovietų vadovybė, nepaisydama vokiečių pergalės, verčia ją lieti savo kraują iki paskutinio lašo.

„Berliner Boersenzeitung", pažymėdamas sovietų nuostolių skaičius, konstatuoja, kad šie skaičiai aiškiausiai rodo, jog Maskva, nesigailėdama nei žmonių nei medžiagos, nori patikrinti savo suplanuoto puolimo prieš Reichą pasisekimą.

„Lokal Anzeiger" Baltstogės pergalės proga rašo, kad šiaja pergale sunaikinta svarbiausioji bolševizmo smogiamoji jėga. Jau šioje kovoje Adolfas Hitleris Europą išgelbėjo ir pasaulio istorijai davė naują išraišką.

RADIJO PROGRAMA

Penktadienis, VII. 4.

6.30 Malda; 6,35 Laikas, žinios; 6,50 Koncertas (pl.); 7,00 Žinios vokiečių kalba; 7,10 Rytinis koncertas (pl.); 7,20—7,45 Kartojimas žinių, pranešimų, tolimesnė dienos programa; 7,45—12,00 Pertrauka; 12,00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12,05 Laikas, žinios; 12,20 Koncertas (pl.); 12,30 Žinios vokiečių kalba; 12,45—13,00 Informacijos, tolimesnė dienos programa; 13,00—14,00 Pertrauka; 14,00 Žinios vokiečių kalba; 14,15—15,00 Pertrauka; 15,00 Pranešimai estiškai; 15,15 Pranešimai latviškai; 15,30—16,45 Pertrauka; 16,45 Koncertas; 17,00 Žinios vokiečių kalba; 17,10 Beethoveno uvertiūra „Eleonora" (pl.); 17,25 Žinios, pranešimai; 17,40 Dainuoja Vasiliauskas ir Baltrušaitis; 18,00 Iš laikraščių; 18,15 Vargonų muzika; 18,30 Reportažas-aktualijos; 18,45 Muzikos, dainos ir poezijos valandėlė; 19,15 Iš ūkiškos spaudos; 19,30 Informacijos vokiečių kalba; 19,45 Lengva muzika (pl.); 20,00 Žinios vokiečių kalba; 20,15 Pramoginė muzika (pl.); 20,30 Laikas, žinios, programa rytdienai; 20,55 Programos užbaiga.

KAUNO T. T. JĖZUITŲ BAŽNYČIOS CHORISTAMS

Kauno T. T. Jėzuitų bažnyčios choristus penktadienį, liepos 4 dieną, 19 val. kviečiu atvykti į repeticiją ir sekmadienį, 6 d., 10 val. į pamaldas. Dalyvavimas būtinas.

Choro vedėjas

Į LAISVĘ

Redakcija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 21414 ir 20530.

Administracija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 22430.

Prof. Balio Vitkaus kalba, pasakyta liepos 2 d. ūkininkams per radiją

Išlaisvintos Lietuvos ūkininkai, naujakuriai ir žemės ūkio darbininkai!

Nepaprastai sunkiomis sąlygomis dirbome šį pavasarį žemę ir sėjome paskutinį turimą grūdą. Daugelis ūkininkų, savo ir savo tėvų prakaitu užsidirbusių vidutinius ūkius, buvo pravardžiuojami buožėmis, apkraunami nepakeliamomis rinkliavomis bei mokesčiais, išvaromi iš ūkių, sodinami į kalėjimus arba nežinomai ateičiai išvežami į tolimus bolševikų nuskurdintus kraštus. Šiandien sunku pas mus rasti lietuvišką šeimą, kurios nebūtų palietusi žydiškai bolševikiško budelio ranka. Vykdydami mūsų tautos bei jos gerovės naikinimo darbus, jie nepagailėjo nei moterų, nei senių, nei mažų vaikų.

Smulkieji ūkininkai, neišskiriant vos kelis hektarius valdančių mažažemių, jau dabar buvo apkrauti pieno, mėsos ir vilnų rekvizicijomis, o rudenį laukė jų grūdų ir bulvių pyliavos.

Niekas nebuvo mylimos, savo prakaitu aplaistytos žemės savininkas.

Niekas nebuvo tikras dėl rytojaus. Net ir žemės ūkio darbininkai, kuriems buvo pažadėta ypatingai daug visokių gėrybių, pamatė turėsią dirbti visus metus už kelis šimtus rublių, už kuriuos jie nebūtų galėję nei apsirengti, nei apsiauti. Žodžiu, artimiausioj ateity visų mūsų laukė beviltiškas skurdas, nes Lietuvos ūkio pajėgumas buvo griaunamas tikrai stachanovietiška sparta.

Sukandę dantis, kentėme šią priespaudą ir laukėme išsigelbėjimo. Buvome tikri, kad didžioji, galingoji Vokietija nepakęs žydų ir žydbernių grėsmės kultūringai Europai ir kad bolševikams ateis atpildo valanda. Pagaliau, birželio 22 d. prasidėjo Didžiojo Vokietijos Vado Adolfo Hitlerio įsakytas žygis ir vos po kelių dienų sumuštos bolševikų pajėgos buvo priverstos iš Lietuvos pabėgti. Lietuvos kariai, šauliai, darbininkai ir ūkininkai dideliu džiaugsmu iš pat pirmos dienos stojo padėti vokiečiams apvalyti Lietuvos žemę. Kraujo kaina buvo išpirkta laisvė.

Karas dar nepasibaigė. Tarybų Sąjunga ir jos tarybiniai vadai bus sunaikinti, nes tai, ką Didysis Nacionalsocializmo Genijus pasiryžta, jis visuomet ištesi.

Visų mūsų šventa pareiga toje kovoje dalyvauti. Jai laimėti jokia auka nėra per didelė. Mes, visi lietuviai, ir mūsų žemės ūkis turi būti pasiryžęs prisiimti karo naštos dalį. Lietuvos ūkininkas bei žemės ūkio darbininkas šį uždavinį vykdys, jei dės visas pastangas pakelti mūsų žemės ūkio našumą.

Visi mes turime suprasti, kad šiuo, karo, metu bolševikų išgrobtame mūsų krašte negalėsime tuojau nugalėti visų sunkenybių. Tačiau mus stiprins ir ragins nenuilstamai dirbti mintis, kad nuo šiol mes vėl esame laisvi lietuviai, nebe laikini mūsų ir mūsų bočių prakaitu aplaistytos žemės valdytojai, bet jos savininkai, kad už savo darbą ir jo vaisius vėl būsime teisingai, pagal šių laikų išgalėjimą, atlyginami. Yra visiško pagrindo tikėti, kad Lietuvos ūkininkams padarytos bolševikų skriaudos bus atitaisytos ir kad ūkininkų, mažažemių ir bežemių reikalų sutvarkymas bus išspręstas visus juos patenkinančia prasme.

Tad visi, ir ūkininkai, ir naujakuriai, ir darbininkai, pasilikite iki atskiro parėdymo savo vietose ir dirbkite negailėdami jėgų, kad kiekvienas žemės sklypas, kiekvienas mūsų ūkyje laikomas gyvulys duotų šįmet ko daugiausia naudos. Šias visas mūsų pastangas tegu gaivina mintis, kad mūsų bolševikų priespaudoje išgyventi laikai niekados, niekados nebegrįš.

Kančios, šaukiančios į dangų

Ar atras jie ką nors tėviškėje? Brangių žmonių beieškant

Komitete nukentėjusiems nuo karo šelpti gyvas judėjimas. Visokiausiais reikalais čia maišosi žmonės. Registruojasi buvę politiniai kaliniai, ateina ieškoti priemonių pasiekti tėviškės, gauti drabužių, pavalgyti. Motinos ir tėvai ateina pasiteirauti apie vaikus, kuriuos raudonieji „auklėtojai" išvežiojo po vadinamąsias pionierių stovyklas ir paliko savo likimui. Bet daugiausia tragikos toje sekcijoje, kur registruojami deportuotieji į TSRS ir dingę politiniai kaliniai.

Žiūrint į tuos nelaimės ištiktus žmones, prisimena taikus skruzdėlynas, į kurį įžengė brutali koja, ar lizdas, iš kurio žiauri ranka ištaškė paukštelius.

Beveik per visą dieną nesibaigiančiose eilėse pamatysi visokių veidų. Antai, stovi auksaplaukė guvi sesė aukštaitė, kuri sakosi esanti grįžusi iš kurortų, žinoma, iš Mickevičiaus gatvės „kurortų".

Praslenka ramūs ūkininkai žemaičiai, kurių čia ypatingai daug. Nemaža smarkių jaunų žemaitukų.

Matau aukštą kunigą, kurio veide dar ir dabar likęs tylus skausmas. Pasimaišo basa moteris iš Tauragės, penkis mėnesius iškalėjusi.

Buvę korpuso kareivėliai dalinasi įspūdžiais. Yra pabėgusių iš tų pulkų, kuriuos iš Varėnos rusai varė į Vilnių. Kai išsiųsdavo žvalgybon, taip ir „nužvalgydavo", kur kojos neša. Vienas per dieną atėjęs net 80 km, kol pasiekęs Kauną.

Ūkininkas iš Suvalkijos pasakoja, kaip paspukęs nuo „kelionės į Sibirą". Pajutęs, kad bus gaudymas, sukurstė kaimynus slėptis miškuose. „Pakentėkim, sakė, nors porą savaičių". Taip ir išliko nepagriebti.

Visko čia išgirsi. Vienas kunigas net Minsko kalėjime buvęs, paskui vėl grąžintas į Kauną. Girdėjau istoriją apie nuostabią vieno lietuvio „odisėją". Inteligentas teisininkas, buvo siunčiamas kažkur į Rusijos gilumą. Pakeliui susirgęs. Tada jį palikę pakelėje viename kolchoze. Ten pasveikęs ir susibičiuliavęs su vietos žmogeliais, kurie, nors suvargę, bet geri. Jie net šulinio žmoniško neturėjo — iš kažkokios duobės vandenį semdavo. Jam vadovaujant iškasė padorų šulinį. Paskui dar keletą naudingų dalykų jiems padaręs. Kolchozininkai negalėjo juo atsidžiaugti. Vadinę „gospodin inžiner". Gavęs jų pasitikėjimą, jis kartą papasakojęs savo likimą. Tie pažadėję jam padėti. Parašė raštą, kad toks ir toks inžinierius, nepaprastai daug nusipelnęs jų kolchozui, keliauja, ir visi kolchozai prašomi jam teikti pagalbą. Su tuo raštu jis keliavo nuo kolchozo prie kolchozo, kol pasiekė Rumunijos sieną. Paskui per Vokietiją atsibeldė į Klaipėdą.

Tarp bolševikų aukų ne vienas kalėjime išėjęs iš proto.

Nėra noro klausinėti tų žmonių, kaip nesinori skaudinti neužgijusių žaizdų. Jie laukia eilės grįžti į namus. Tik nežinia, ką jie ten ras. Ne vieno gal niekas nebesutiks... O kiti gal tik tėviškės griuvėsius beras.

Daugybės žmonių ateina įregistruoti deportuotųjų artimųjų ar dingusių politinių kalinių. Kur jie, koks jų likimas? Ateina sesuo brolio ieškoti. Kiti grįžo iš kalėjimo, o jis — ne. Jaunas, puikus abiturientas. O namuose verkia tėvas... Sesers ieško brolių, žmonos—vyrų, tėvai — vaikų, ir taip be galo.

Ne vieną tūkstantį vaikų bolševikai išgabeno į savo „pionierių" stovyklas. Bet nekokiems pyragams jie juos išvežė. Dabar motinos, tėvai neduoda ramybės registruojantiems. Ateina net moterys tos tautos, kuri dar neseniai tarėsi viešpataujanti.

Tos visos tūkstančių kančios sudarys milžinišką tautos kančių epopėją. Nekaltos ašaros ir nekaltas kraujas šaukiasi į dangų keršto. Bet teisybės kardas jau pakilo, ir jo teisingo smūgio niekas nesulaikys.

New Yorkas, VII. 3. d. „Nunited Press" agentūros žiniomis, buvęs britų karo ministeris Hore Belisha parlamente pareikalavo, kad Churchillis duotų paaiškinimą apie generolo Wavelio perkėlimą į Indiją. Churchillis atsisakė atsakyti į klausimą, pastebėdamas, jog nėra pagrindo duotą informaciją dar papildyti.

Partizanai visoj Lietuvoj

SVEDASAI

Karui prasidėjus, Svedasuose raudonosios kariuomenės nebuvo, bet vietinių bolševikų ir ginkluotų žydų buvo daug. Dėl to partizanų veikimas pradžioje buvo sunkus.

Traukdamiesi raudonarmiečiai į Svedasus atsiuntė keturis sunkvežimius kariuomenės Svedasams sudeginti. Birželio 25 d. anksti rytą jie atvyko į Svedasus ir padegė kelias sodybas. Tačiau vokiečių tankai laiku sukliudė jiems padeginėti ir visus juos likvidavo. Nelaisvėn paimti raudonarmiečiai sakė, kad jiems buvo pavesta visą apylinkę išdeginti. Svedasuose jie sudegino tik 7 sodybas.

Partizanai aktyviai veikė. Vietos įstaigos tuojau buvo atstatytos ir jau normaliai veikia. Daugumas žydų iš miestelio pabėgo. Dalis ginkluoti, kaip komunistų pareigūnai, kiti šiaip. Besislapstančius apylinkės miškuose žydus ir komunistus partizanai gaudo ir nuginkluoja.

Gyvenimas aprimo ir šiuo metu eina normaliomis vėžėmis. Visi lietuviai džiaugiasi išsivadavę iš bolševikiškai žydiškos vergijos ir pakelta nuotaika dirba kiekvienas savo darbą.

UŽPALIAI

Užpalėnai išgirdę, kad karas prasidėjo, ryžtingai ėmėsi žygių kratytis raudonaisiais. Tuojau būrėsi partizanai ir pradėjo veikti. Nuginklavo miliciją ir pradėjo valyti miestelyje ir apylinkėje besislapstančius ginkluotus komunistus, komjaunuolius ir žydus. Dalį jų tuojau suėmė, kitus vėliau. Kovoje su raudonaisiais banditais žuvo trys partizanai.

Lygiagrečiai su kovomis ėjo kuriamasis įstaigų atstatymo darbas. Netrukus pradėjo veikti valsčiaus savivaldybė ir kitos įstaigos. Gyvenimas aprimo ir įėjo į normalias vėžes. Gyventojai ramiai ėmėsi savo kasdieninių darbų.

Leidžiama naujausioji lietuvių tautosaka

Karti raudonųjų priespauda susilaukė visos tautos reakcijos. Negalėdama kitokiu būdu kovoti, mūsų liaudis, toji senųjų tautos tradicijų saugotoja, į kiekvieną bolševikų skriaudą reagavo daina, anekdotu, pasakojimu ir t. t. Paskutiniuoju metu tos naujos liaudies dainos buvo tyliai dainuojamos kiekviename lietuvių susibūrime. Dabar ruošiamasi tą naujausiąją lietuvių tautosaką išleisti atskiru leidiniu. Kas turėtų bet kurio žanro tautosakos, liečiančios bolševikų viešpatavimą Lietuvoje, maloniai prašomas atsiųsti leidinio redakcijai šiuo adresu: „Į Laisvę" Redakcijai, Tarybinės tautosakos skyriui, Kaunas, Duonelaičio 24.

Lietuvos Raudonasis Kryžius kviečia visuomenę aukoti nukentėjusiems šelpti

LIETUVOS VISUOMENE!

Vokiečių narsioji armija atnešė Lietuvai išsilaisvinimą iš raudonosios baudžiavos jungo. Visų krūtinės atsikvėpė lengviau, nes nebejaučiame pavojaus savo laisvei ir gyvybei.

Praeitų ir šių dienų įvykiai pareikalavo iš lietuvių daug aukų. Ištisos šeimos neteko savo narių, daug namų ir ūkių raudonieji sudegino. Šimtai šeimų liko be pastogės ir duonos kąsnio.

Daugelis partizanų - savanorių, kovojusių dėl Lietuvos laisvės, paaukojo savo gyvybę. Daugelis iš jų paliko senus tėvus, šeimas, našlaičius kūdikius, skubiai reikalingus globos ir aprūpinimo.

Daug mūsų garbingųjų piliečių, išsėdėjusių kalėjimuose per priešo valdymo laiką, grįžo iškankinti, išvarginti, netekę sveikatos. Daugelis iš jų nerado savo šeimų, turto. Šimtai jų reikalingi buto, rūbų ir ilgesnio gydymo. Jie užtarnautai laukia iš tauriosios Lietuvos visuomenės paramos ir pagalbos.

Tūkstančiai lietuviškų šeimų ir politinių kalinių yra išvežti į Sovietų Sąjungą. Jų grąžinimas į mūsų tėvynę arba kurios nors pagalbos suteikimas yra kiekvieno susipratusio lietuvio pirmo rūpesčio pareiga.

Daug tėvų neranda savo kūdikių, o kūdikiai — tėvų. Visų jų akys nukreiptos į Raud. Kryžių.

Išsilaisvinusių lietuvių džiaugsmas reikalauja iš mūsų ir pasiaukojimo pareigos. Šiandien negalime užsidaryti vien savyje, savo šeimose, bet turime, atsisakydami dalies savo patogumų, savo auka, savo parama, kas kuo gali padėti tiems mūsų žmonėms, kuriems pagalba šiuo metu yra būtinai reikalinga.

Lietuvos Raudonasis Kryžius skubiai ir plačiu mastu vykdo pagalbos teikimo darbą. Bet tatai reikalauja milžiniškų lėšų. Lietuvos Raudonasis Kryžius pasiimtąjį uždavinį galės atlikti pilnai ir gerai, jei Lietuvos visuomenė ateis jam į talką, gausiai aukodama ir šį darbą visokeriopai remdama.

Kiekvienas tikras lietuvis, užjaučiąs savo artimųjų nelaimes, savo laisva valia turi kuo gausiausiai aukoti.

Aukas prašoma nešti: Kaune, Lietuvos Banke į Raudonojo Kryžiaus Įgaliotinio Įstaigos einamąją sąskaitą Nr. 160.009, o provincijoje — Lietuvos Banko skyriuose į Raudonojo Kryžiaus Įgaliotinio Įstaigos einamąsias sąskaitas.

Lietuvos Raudonasis Kryžius
Kaunas, 1941 m. liepos mėn. 2 d.

Paskutinės dienos IX forte

Gražų birželio 22 d. sekmadienio rytą sutrikdė smarkūs sprogimai ir lėktuvų ūžesys. Kaliniai, pašokę nuo narų, viens kito klausė — „Ar jau karas?" Bet lėktuvai nuskrido, triukšmas nutilo ir atrodė, kad tai buvo tik anksčiau žadėti rusų manevrai.

Slinko pilka, eilinė kalinių diena, ir skeptikai išblaškė visas entuziastų viltis. Tik dienai įpusėjus prižiūrėtojas Raudauskas, jau anksčiau įvairiais būdais mums daug pagelbėjęs, iš kameros pasišaukė gen. Kubiliūną, pranešė, kad karas jau prasidėjo ir pažadėjo savo ir keleto kitų prižiūrėtojų pagalbą bolševikų teroro atveju.

Tuojaus padarėme kameros vadinamo „štabo" pasitarimą ir nusprendėme ir toliau palaikyti kameroje nuomonę, kad tai nėra karas, o tik manevrai, nes bijojome žmonių išsišokimo ir to pasėkoje bolševikų teroro. Slinko ilgos lūkesčių ir nerimo pilnos valandos. Pavakaryje iš forto koridorių pasitraukė visi prižiūrėtojai. Prasidėjo triukšmas: viena kamera po kitos išlaužė duris ir atsidūrė tamsiuose forto koridoriuose. Didžiausį triukšmą pakėlė forte buvę kriminaliniai kaliniai, kurie laužė ir daužė kas pakliuvo. Gi politiniai naktį praleido budėdami ir laukdami, kada bolševikai ateis įvykdyti terorą. Tam atvejui buvo pasiruošta ir nusistatyta savo gyvybes brangiai parduoti. Apie tai, manau, gerai žinojo ir bolševikai. Taip prabėgo pirmoji triukšminga ir nerami karo naktis IX forte.

Pirmadienio rytą į fortą atėjo keli prižiūrėtojai, anksčiau su mumis palaikę ryšį, ir pranešė, kad administracija fortą apleido, bet jį saugo rusų kareiviai, kurie pasiryžę šaudyti kiekvieną, kuris drįs išeiti iš forto.

Vėl prasidėjo laukimas ir svarstymas, kas daryti. Staiga kažkas pranešė, kad rusų karininkai ir „politrukai" žiūrinėja kalinių bylas ir sako, kad dalį kalinių, gal išleis, dalį paliks forte, o dalį pastatys prie sienos. Įtempimas ir pavojus didelis, bet visų akyse matyti pasiryžimas kiekvienu atveju kovoti dėl gyvybės ir laisvės.

Prabėgo triukšminga pirmadienio diena. Atėjo naktis. Silpnesnieji sugulė ir tik paskirti žmonės liko budėti ir stebėti aplinką. Kaune ir Vilijampolėj girdėjosi dažni šūviai — tai mūsų šaunūs partizanai didvyriškai kovojo su raudonuoju slibinu. Paryčiu išgirdome forto išorėj, kad prie forto esanti kariuomenė atsitraukia. Prasidėjo didelis sujudimas. Jautėm, kad pavojus jau yra praėjęs, ir visų akyse ir žodžiuose spindėjo artima laisvė.

Pirmieji iš forto pradėjo bėgti kriminaliniai kaliniai, iš kurių 10—12 žmonių rusai prie pat forto nušovė. Mes matėm kaip krito simpatiškas, storapilvis virėjas, jaunas, gražus vyrukas koridorių šlavikas ir kiti.

Tik apie 10 val. ryto mažais būreliais pradėjome slinkti iš forto išbalę, apdriskę, barzdomis apžėlę, it šmėklos.

Keturiese pasiekiam pirmąją ūkininko sodybą ir koks džiaugsmas — Kauno radijas proklamuoja laisvą Lietuvą! Ir jei bolševikų teroras per ilgus kalėjimo mėnesius neįstengė išspausti skausmo ašaros, tai šį kartą mūsų akys prisipildė džiaugsmo ašaromis.

Iš forto pusės matėsi vis daugiau ir daugiau išvargusių, palinkusių žmonių, traukiančių Kauno link. Per žalius laukus ir pievas žengia žmonės pakėlę fizinį ir moralinį terorą. Žengia tam, kad niekuomet Lietuvos veido nemindžiotų purvinas žydiškai-rusiškas komunistų batas.

Tai buvo puiki birželio 24 diena.

J. DEKSNYS

„Žaibo" spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616